Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 og forordning (EU) 2021/1060 for så vidt angår yderligere fleksibilitet til håndtering af konsekvenserne af Den Russiske Føderations militære aggression FAST (fleksibel bistand til områder) — CARE

(COM(2022) 325 final — 2022/0208 (COD))

(2022/C 486/20)

Ordfører: **Elena-Alexandra CALISTRU**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 4.7.2022
	Rådet for Den Europæiske Union, 15.7.2022
Retsgrundlag	Artikel 177 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	9.9.2022
Vedtaget på plenarforsamlingen	21.9.2022
Plenarforsamling nr.	572
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	189/0/1

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Med FAST-CARE-forslaget har Kommissionen truffet hårdt tiltrængte yderligere foranstaltninger for at hjælpe medlemsstaterne, de lokale myndigheder og civilsamfundspartnerne med at håndtere konsekvenserne af Ruslands aggression mod Ukraine. EØSU bifalder varmt denne nye omfattende pakke, som udvider den støtte, der allerede ydes under CARE, idet der stilles yderligere midler til rådighed, og der skabes større fleksibilitet for finansieringen fra samhørighedspolitikken.

1.2. EØSU anerkender endvidere, at de direkte og indirekte konsekvenser af den uprovokerede invasion den 24. februar har ført til, at et stadigt stigende antal flygtninge ankommer til alle medlemsstater, men især ved EU's grænser, og at der derfor er behov for yderligere foranstaltninger. Den nuværende situation er uden fortilfælde og kræver, at der anvendes alle tænkelige foranstaltninger, der er tilpasset disse særlige omstændigheder. I den henseende mener EØSU, at FAST-CARE er et svar på disse omstændigheder, da det stiller yderligere finansiering til rådighed til de migrationsmæssige udfordringer, der følger af Ruslands militære aggression. Derudover bidrager det også til at afbøde den forsinkede gennemførelse af projekter, der er forårsaget af den kombinerede effekt af covid-19 og de høje energiomkostninger og manglen på råstoffer og arbejdskraft, der er en følge af krigen.

1.3. EØSU har igen og igen understreget behovet for en omgående og effektiv indsats ved hjælp af alle tilgængelige midler. De fortsatte bestræbelser for at sikre fleksibilitet i finansieringen bør sikre, at investeringer under samhørighedspolitikken inden for FFR 2014-2020 bliver gennemført så effektivt som muligt, og at programmerne for 2021-2027 kan gå i gang uden problemer. EØSU bifalder, at der midlertidigt er mulighed for 100 % medfinansiering fra EU-budgettet til gennemførelse af programmer under samhørighedspolitikken. Ligeledes bifalder udvalget muligheden for yderligere overførsler mellem Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Den Europæiske Socialfond (ESF) og Samhørighedsfonden og mellem kategorier af regioner.

1.4. EØSU finder det stærkt glædeligt, at Kommissionen anerkender, at der er blevet lagt en tung byrde på de lokale myndigheder og civilsamfundsorganisationerne i de lokalsamfund, der skal håndtere de migrationsmæssige udfordringer som følge af Ruslands militære aggression. EØSU bifalder, at der skal afsættes en minimumsstøtte på 30 % inden for de relevante prioriteter til lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer for at sikre, at disse typer støttemodtagere modtager en passende andel af midlerne i betragtning af den aktive rolle, som de spiller i forbindelse

med tiltag til modtagelse og integration af flygtninge. Denne procentdel er dog muligvis for lav for de lande, der huser et stort antal flygtninge. Der bør derfor ses nærmere på muligheden for at øge denne andel for de lande, der grænser op til Ukraine.

1.5. EØSU mener, at NGO'er og arbejdsmarkedets parter har en afgørende rolle at spille, både som gennemførelsesorganisationer og som værdifulde partnere i overvågningen af gennemførelsen af programmerne, og EØSU er åben over for at facilitere en videre drøftelse af, hvordan civilsamfundsorganisationer og arbejdsmarkedets parter i både EU og Ukraine kan inddrages. Civilsamfundet viste sig godt i stand til at reagere hurtigt i de første faser af krigen og vil med tilstrækkelige ressourcer udgøre en stærk forbindelse mellem græsrodsbehovene og de politiske overvejelser på højt niveau. EØSU stræber fortsat efter i højere grad at deltage i den umiddelbare indsats og på lang sigt at blive bedre inddraget i fastlæggelsen af integrationsdagsordenen under den fortsatte krig.

1.6. EØSU bifalder Kommissionens forslag om at undtage medlemsstaterne fra at skulle opfylde kravene om tematisk koncentration i den flerårige finansielle ramme for 2014-2020, således at de får mulighed for at omdirigere midler mellem tematiske mål under samme prioritet inden for samme fond og kategori af region i lyset af den hastigt skiftende lokale situation. EØSU bifalder ligeledes, at ekstraordinære udgifter i forbindelse med afsluttede eller fuldt gennemførte operationer gøres støtteberettigede fra datoen for invasionen.

1.7. EØSU noterer sig kombinationen af omfattende foranstaltninger, der tager højde for behovene på mikroniveau/individuelt niveau (f.eks. forlængelse af tidsfristen og forhøjelse af den nyligt fastsatte enhedsomkostning til dækning af de grundlæggende behov hos og støtte til personer, der har fået midlertidig beskyttelse) og behovene på makroniveau/medlemsstatsniveau (f.eks. at det bliver lettere at indfase operationer fra programmerne for 2014-2020 til programmerne i 2021-2027 for at udvide denne mulighed til flere operationer, der er ramt af forsinkelser, uden at det påvirker medlemsstaternes forpligtelser til at overholde kravene om tematisk koncentration og klimabidragsmålene).

1.8. Bestemmelserne, der har til formål at lette den administrative byrde for medlemsstaterne, tages også til efterretning, og det samme gælder Kommissionens tilsagn om at hjælpe støttemodtagere og interessenter ved at tilbyde yderligere støtte og vejledning, f.eks. til at forvalte offentlige kontrakter med budgetoverskridelser, og andre ikkelovgivningsmæssige foranstaltninger og retningslinjer. EØSU opfordrer Kommissionen til at arbejde sammen med medlemsstaterne, de lokale myndigheder og civilsamfundet for at eliminere alle mulige unødvendige administrative byrder og samtidig sikre fuld gennemsigtighed i fordelingen og gennemførelsen af foranstaltningerne til at tackle konsekvenserne af krigen i Ukraine. På den baggrund understreger EØSU også behovet for en mere aktiv inddragelse af civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter i EU og Ukraine for at sikre en effektiv planlægning, forvaltning og overvågning af ressourcerne og for at sikre, at de når ud til de mennesker og de områder, der har størst behov.

1.9. EØSU erkender, at der bør træffes alle tænkelige foranstaltninger under den nuværende flerårige finansielle ramme (FFR). I den henseende bakker udvalget op om Kommissionens hensigt om at ændre FFR-forordningen, så de resterende midler fra 2014-2020 optimeres, og overgangen til 2021-2027-programmet bliver gnidningsløs. EØSU gør dog opmærksom på, at selv om EØSU hele tiden har opfordret til størst mulig fleksibilitet ([1]) på alle niveauer fra begyndelsen til afslutningen af programmerne for at sikre, at de disponible midler udnyttes i videst muligt omfang, er det af den opfattelse, at der efterhånden som de direkte og indirekte konsekvenser af krigen i Ukraine hober sig op, også kan være behov for at tilføje nye innovative finansielle værktøjer ([2]). En mulig løsning, som EØSU tidligere har anbefalet, er en særskilt EU-fond til genopbygning og udvikling af Ukraine som supplement til den indsats, der er etableret for at støtte de medlemsstater, der er berørt af krigen ([3]).

([1]) Se EØSU's holdningsdokument om *Covid-19: De europæiske struktur- og investeringsfonde — ekstraordinær fleksibilitet*.

([2]) I sine udtalelser har EØSU igen og igen understreget behovet for at sikre, at der inden for FFR 2021-2027 er mulighed for at tilføje nye innovative finansielle værktøjer ud over *genopretnings- og resiliensfaciliteten* (EUT C 364 af 28.10.2020), *Covid-19: De europæiske struktur- og investeringsfonde — ekstraordinær fleksibilitet, forordningen om et investeringsinitiativ som reaktion på coronavirusset* og *Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD)/covid-19-krisen*.

([3]) Jf. EØSU's udtalelse om *Den 8. samhørighedsrapport* (EUT C 323 af 26.8.2022, s. 54).

1.10. EØSU opfordrer Rådet og Europa-Parlamentet til hurtigt at godkende forordningen, så den kan vedtages så snart som muligt. Udfordringen er af et sådant omfang, at det kræver en kollektiv og mere koordineret reaktion, især i lyset af at den kolde årstid nærmer sig med hastige skridt.

2. **Generelle bemærkninger**

2.1. Siden den 24. februar har Kommissionen fremlagt en række forslag under samhørighedsaktionen for flygtninge i Europa (CARE) for at sikre, at de disponible midler under samhørighedspolitikken for 2014-2020 og Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede og forfinansieringen fra REACT-EU-programmerne hurtigt kan mobiliseres til at håndtere de umiddelbare konsekvenser af den russiske angrebskrig mod Ukraine, og medlemsstaterne samtidig kan fortsætte deres bestræbelser for at sikre en grøn, digital og modstandsdygtig genopretning af deres økonomier efter krisen som følge af covid-19-pandemien.

2.2. Men eftersom behovene bliver stadig større, har Det Europæiske Råd, Europa-Parlamentet og EU's regioner opfordret Kommissionen til at fremlægge nye initiativer inden for den flerårige finansielle ramme for at støtte medlemsstaternes indsats i denne henseende. Der er nu behov for støtte til de fordrevne civiles behov på længere sigt, idet de bør hjælpes til at blive integreret gennem adgang til boliger, sundhedspleje, beskæftigelse og uddannelse, så længe de er i et EU-medlemsland. Det er værd at bemærke, at spørgsmålet om opfyldelsen af flygtningenes behov på længere sigt påvirker lokalsamfund, som allerede var hårdt mærket af konsekvenserne af covid-19-pandemien (f.eks. belastningen af sundhedssystemet), og tillige rejser nye problemstillinger som f.eks. de kønssensitive aspekter af politiske foranstaltninger (f. eks. for få børn, der indskrives i skoler, hvilket er en stor hindring for kvinders integration på arbejdsmarkedet).

2.3. Krigen har forårsaget flaskehalse i forsyningskæder og mangel på arbejdskraft. Og den har forøget stigningen i råvarepriserne, herunder på energi og materialer. Denne situation kommer oven i konsekvenserne af pandemien og belaster de offentlige budgetter og forsinker investeringerne i især infrastruktur yderligere.

2.4. Med FAST-CARE-pakken indføres der adskillige større ændringer af lovgivningen om samhørighedspolitikken for 2014-2020 og 2021-2027 for at sætte endnu mere fart i og forenkle medlemsstaternes støtte til integrationen af tredjelandsstatsborgere og samtidig hjælpe regionerne med at komme på fode igen efter covid-19-pandemien.

2.5. Der skal sikres mere støtte til dem, der tager imod fordrevne: medlemsstater, lokale myndigheder og civilsamfundsorganisationer, ved hjælp af følgende foranstaltninger:

— forfinansieringsbetalingerne øges med yderligere 3,5 mia. EUR, som skal betales i 2022 og 2023, hvilket hurtigt vil sikre alle medlemsstater yderligere likviditet

— muligheden for 100 % medfinansiering fra EU i 2014-2020-perioden udvides nu til foranstaltninger, der fremmer den socioøkonomiske integration af tredjelandsstatsborgere

— denne mulighed udvides også til 2021-2027-programmerne, dog skal den tages op til revision i midten af 2024

— beløbet til den forenklede enhedsomkostning til dækning af flygtninges grundlæggende behov, der i CARE er fastsat til 40 EUR, øges til 100 EUR pr. uge pr. person, og disse omkostninger kan dækkes i en periode på op til 26 uger, hvor det i dag er 13 uger

— krydsfinansieringsmuligheden mellem EFRU og ESF, som allerede findes under CARE, vil blive udvidet. Det betyder, at der nu også kan mobiliseres midler fra Samhørighedsfonden til at håndtere konsekvenserne af de migrationsmæssige udfordringer

— udgifter til operationer for at håndtere migrationsmæssige udfordringer kan nu godtgøres med tilbagevirkende kraft, selv hvis operationen allerede er afsluttet.

2.6. For at sikre at investeringerne kanaliseres derhen, hvor behovet er størst, indføres der med FAST-CARE to store ændringer:

— Mindst 30 % af de midler, der mobiliseres som følge af fleksibiliteten, bør gå til operationer, der forvaltes af lokale myndigheder og civilsamfundsorganisationer, der er aktive i lokalsamfund, således at de aktører, der står for størstedelen af indsatsen, modtager tilstrækkelig støtte.

— Programmer kan yde støtte til operationer uden for et givent programs geografiske anvendelsesområde, men i den pågældende medlemsstat, i erkendelse af, at flygtninge ofte flytter inden for medlemsstaterne.

2.7. Hvad angår den praktiske støtte til at løse problemet med forsinket gennemførelse, kan projekter på over 1 mio. EUR (især vedrørende infrastruktur), der blev støttet under 2014-2020-programmerne, men som ikke kunne færdiggøres i tide på grund af prisstigninger og mangel på råvarer og arbejdskraft, fortsat modtage støtte under 2021-2027-programmerne, selv hvis de ikke er støtteberettigede i henhold til reglerne for støtteberettigelse i 2021-2027-perioden.

3. **Særlige bemærkninger**

3.1. EØSU roser Kommissionens bestræbelser på at etablere tillempede og effektive mekanismer for tilvejebringelse af økonomisk støtte til at håndtere konsekvenserne af den russiske militære aggression, hvis omfang og indvirkning er vokset. Som følge heraf står medlemsstaterne over for en fortsat betydelig tilstrømning af mennesker, der flygter fra den russiske aggression. Denne situation kommer oven i konsekvenserne af covid-19-pandemien, navnlig forstyrrelserne i værdikæderne, som skaber udfordringer for de offentlige budgetter, der har haft fokus på genopretningen af økonomien, men risikerer også at forsinke investeringer, navnlig i infrastruktur.

3.2. EØSU anerkender også, at det i takt med, at de direkte og indirekte konsekvenser af krigen i Ukraine bliver stadig mere omfattende i alle medlemsstater, er helt afgørende at sikre, at der er værktøjer til at håndtere de migrationsmæssige udfordringer og markedsforstyrrelserne gennem en blanding af finansiering, procedurer og teknisk bistand, der alt sammen skal kobles sammen med fleksibilitet, behændighed og hurtig reaktion.

3.3. EØSU er helt enig i, at der bør stilles midler til rådighed via en målbevidst revision af den nuværende finansielle ramme for at forhindre afbrydelser i den nødvendige finansiering af de foranstaltninger, der er afgørende for at afbøde krisen og yde hjælp til dem, der har behov derfor. EØSU har allerede i tidligere udtalelser ([4]) anbefalet, at der afsættes yderligere midler til medlemsstaterne som øjeblikkelig forfinansiering.

3.4. EØSU glæder sig over, at muligheden for at gøre brug af op til 100 % medfinansiering er blevet forlænget for disse foranstaltninger til også at omfatte det regnskabsår, der slutter den 30. juni 2022, for at bidrage til at lette byrden for medlemsstaternes offentlige finanser. Det glæder sig ligeledes over, at den betydelige stigning i forfinansieringen ([5]) fra REACT-EU-midlerne har givet medlemsstaterne den likviditet, der er nødvendig for at dække de mest presserende behov.

3.5. EØSU glæder sig også over, at Kommissionen har foreslået, at der indføres en medfinansieringssats på op til 100 % for prioriteter, der fremmer den socioøkonomiske integration af tredjelandsstatsborgere, under programmerne for 2021-2027. Selv om slutdatoen herfor er den 30. juni 2024, sikrer muligheden for en revision heraf på grundlag af, hvordan den er blevet anvendt, og for en forlængelse, hvis den viser sig at have været effektiv, en køreplan for mere fleksibilitet og for, at der kan stilles mere likviditet til rådighed, når der opstår akutte finansieringsbehov.

3.6. EØSU er meget begejstret for, at mindst 30 % af støtten inden for de relevante prioriteter skal tildeles støttemodtagere, der er lokale myndigheder, arbejdsmarkedsparter og civilsamfundsorganisationer, der opererer i lokalsamfund, for at sikre, at disse typer støttemodtagere modtager en passende andel af sådanne midler i betragtning af den aktive rolle, som de spiller i forbindelse med tiltag til modtagelse og integration af flygtninge. Ikke desto mindre kan procentsatsen være for lav for de lande, der grænser op til Ukraine, og som huser et betydeligt større antal flygtninge. Derfor bør der — til trods for at der er tale om en mindsteandel — tilskyndes til, at der tildeles en større andel på mindst 50 % af støtten inden for den givne prioritet til støttemodtagere, der er lokale myndigheder og civilsamfundsorganisationer, der opererer i lokalsamfund.

3.7. EØSU forstår behovet for at holde fast i de oprindelige mål for samhørighedspolitikken, og at der ikke må blive tale om en universel »nødløsning« på alle kriser, der måtte opstå. Det er derfor forståeligt, at der er fastsat et loft for det samlede beløb, der er programmeret under prioriteter til integration af flygtninge i en medlemsstat, på 5 % af den pågældende medlemsstats oprindelige nationale tildeling fra EFRU og ESF+ tilsammen. Disse tærskler bør dog være genstand for en forudgående revision for — om nødvendigt — at skabe tilstrækkeligt råderum, især for tilgrænsende lande. Det er klart, at udfordringerne for de lande, der huser langt de fleste flygtninge fra Ukraine, er større end for de øvrige EU-medlemsstater. Lofterne for de procentvise andele bør derfor tage højde for den lokale virkelighed og forskellene mellem de udfordringer, som forskellige medlemsstater står over for.

([4]) EØSU's holdningsdokument om *REACT-EU*.

([5]) EØSU har i sine tidligere udtalelser konsekvent givet udtryk for, at den procentvise stigning i forskudsbetalinger eller forfinansiering er positivt, men at der bør gøres mere for sikre, at de finansielle midler mobiliseres så hurtigt som muligt. Som nævnt i EØSU's holdningsdokument om *Finansiel bistand til medlemsstater, som er alvorligt berørt af en større folkesundhedskrise*.

3.8. EØSU opfordrer Kommissionen til at arbejde tæt sammen med medlemsstaterne, de lokale myndigheder og civilsamfundsorganisationerne for at udnyttede de muligheder for at støtte flygtninge fra Ukraine, der er blevet skabt med FAST-CARE, så effektivt og hurtigt som muligt. I forordningen lægges der op til, at medlemsstaterne skal aflægge rapport om opfyldelsen af betingelsen om 30 % i den endelige gennemførelsesrapport, hvorimod EØSU gerne ser, at der løbende aflægges rapport, og at civilsamfundet inddrages i overvågningen af gennemførelsen af disse bestemmelser.

3.9. Ovenstående betragtninger gælder også for planlægningen, gennemførelsen og overvågningen af programmer, der knytter sig til gennemførelsen af samhørighedspolitikken, og for processen med udvælgelse af projekter, der skal gennemføres. I den forbindelse bør der være fokus på risikoen for, at samhørighedspolitikken omdannes til en række af usammenhængende reaktioner på de nødsituationer, der har rystet vores kontinent.

3.10. Der bør lægges vægt på at skabe klar synergi mellem samhørighedsprincipperne og politikkens centrale mål og den nye sociale, økonomiske og miljømæssige virkelighed med mangel på arbejdskraft, vanskeligheder i forsyningskæder og stigende priser og energiomkostninger for at sikre en ordentlig udnyttelsesgrad, der afspejler den mest effektive anvendelse af de eksisterende midler.

4. EØSU noterer sig, at Kommissionen har valgt ikke at forlænge n+3-reglen for 2014-2020 med yderligere et år, samt at den vurderer, at FAST-CARE trods fremrykningen af betalingsbevillinger til 2022 og 2023 (overvejende som følge af forfinansiering) er budgetneutral i perioden 2021-2027 og ikke kræver ændringer af de årlige lofter for forpligtelser og betalinger i den flerårige finansielle ramme. EØSU opfordrer dog kraftigt Kommissionen til at overvåge indvirkningen af ændringerne og skabe plads til nye eller voksende behov eller prioriteter.

Bruxelles, den 21. september 2022.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg